

Sammendrag av doktorgradsavhandlinger

Tadesse Jaleta Jirata

Children and Oral Tradition among the Guji-Oromo in Southern Ethiopia

Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norsk senter for barneforskning, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU, Trondheim. Disputas 14. juni 2013.

Denne avhandlingen med tittelen Barn og muntlig tradisjon blant Guji-Orom-folket i Sør-Etiopia undersøker den muntlige lekekultur og barns hverdagsliv. Med sitt fokus på Guji-folket i det sørlige Etiopia, presenterer avhandlingen hvordan barn (jenter og gutter i aldersgruppen 7-14 år) deltar i tolkning og formidling av muntlig tradisjon og gjennom denne prosessen lærer om den sosiale verden. Avhandlingen er en del av et prosjekt finansiert av NUFU/SIU rettet mot forskning og kapasitetsbygging: Children, Young People and Local Knowledge in Ethiopia and Zambia. Data ble innhentet gjennom ett års feltarbeid med etnografiske metoder som deltakende observasjon, dialoger, individuelle intervjuer og fokusgruppe-diskusjoner.

Avhandlingen er basert på teoretiske perspektiver knyttet til den tverrfaglige sosiale barne- og barndomsforskningen.

Funnene ble presentert i seks artikler i fagfellebaserte tidsskrifter og antologier, hvorav fire artikler er offentliggjort og to er akseptert for publisering. Avhandlingen presenterer fire sentrale resultater. For det første: barn er aktive i praksiser knyttet til muntlig fortellertradisjon, og gjennom slike praksiser leker, spiller, konkurrerer og deler de kunnskap med hverandre så vel som med voksne. For det andre: barn er aktive deltakere i ulike sosiale interaksjoner på forskjellige steder så som hjem, skole og på markene der de gjeter kveg. For det tredje viser avhandlingen at muntlig tradisjon bidrar til utvikling av lokal kunnskap og uformell læring. For det fjerde argumenteres for at reflektiv etnografi er en nyttig metodisk tilnærming til studier av muntlig fortellertradisjon blant barn. Basert på disse funnene konkluderer avhandlingen at barn gjennom muntlig tradisjon deltar i overlevering og produksjon av kunnskap. Videre inngår muntlig tradisjon i sosiale meningssskapende prosesser blant barn i deres hverdagsliv.

Kontakt: Tadesse Jaleta Jirata
E-mail: tadesse.jaleta@svt.ntnu.no

Åsa Pettersson

TV for Children: How the Swedish Public Service Television Imagines a Child Audience

Avhandling for graden filosofie doktor (ph.d.) ved Filosofisk Fakultet, Institutionen för

Tema, Tema Barn, Linköpings universitet. Disputas 7. juni 2013.

Studien undersøker hur den svenska public service-TV-institutionen forstaller sig en barnpublik i en samhallelig kontekst dar medielandskapet har genomgatt forandringar under de senaste 30 aren och dar TV ses som bade en risk och en tillgang for barn. I avhandlingen etableras begreppet TV for barn for att visa pa og lyfta fram bredden av den TV som riktar sig till en barnpublik. Studiens empiriske material består av lags-tiftning, tilstand og årsrapporter inom TV området og av ett omfattande urval av public service-TV-program for barn. Materialet har valts fra 1980, 1992 og 2007, vilket betyder fore, under og efter det svenska public service-monopolets oppløsning. Dokumenten og TV-programmen har studerats for att se hur forestallinger om en barn-TV-publik konfigureras. Studien viser att nar kategorin barn efterhand næmns i TV lagstiftning og sändningstillstand ses TV främst som en risk for barn, og da i förhållande till reklam. Först senere skrivs det fram explicit i dessa dokument att barn ogsaa ska ha tillgang till TV program. Public service foretagen har dock sânt pro-

gram for en barnpublik under hela undersøkingsperioden. I TV-programmen har forestallingerne om barn varit mer eller mindre stabile over den studerte tidperioden, även om ny kommunikationsteknologi, forandringar i sändningstillstand og sânt att berätta i TV har möjliggjort forandring. Studien viser att den tænkta barn-TV-publiken som konfigureras i TV-programmen är kunnig, men vill og behøver veta mer. Publiken forestælls ogsaa vara næra naturen, vilja interagere med TV og vara aktiv i næstan alle situationer. Dette ger en helt annen bild av barn-TV-publiken än den diskursive forestallingen om det passive barnet framfor TV:n. Den här studien av public service-TV for barn påviser og ifrågastter diskursive idéer om vad det innebær att kategoriseras som barn i ett mediert samhälle. Den viser att for public service-TV-institutionen har barn-publiken alltid varit viktig og barn og unga har på denna arena betraktats som sociala aktører.

Kontakt: Åsa Pettersson
E-mail: asa.pettersson@liu.se

Ninni Sandvik

Medvirkning og handlingskraft i småbarnspedagogiske praksiser. Horisontalt fremforhandlet innflytelse

Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norsk senter for barneforskning, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU, Trondheim. Disputas 21. mai 2013.

Avhandlingen har som mål å skape en empirisk og teoretisk forskyning relatert til tenkning om medvirkning som begrep og praksis, og er således ikke fokusert på å

undersøke hvordan medvirkning praktiseres eller tenkes i barnehagene.

Fra en poststrukturelt/posthumant inspirert forskerposisjon utprøves tenkning knyttet til et meget begrenset antall empiriske eksempler. Avhandlingen er artikkelbasert, der fire artikler og en sammenbindende tekst utgjør helheten. I tre av forskningsartiklene undersøkes hvilke handlingskrefter som kan tenkes å virke i

pedagogiske praksiser (menneskelige, materielle og diskursive), og hvordan det er mulig å tilskrive disse handlingskreftene agentskap og innflytelse.

Med bakgrunn i analysene i disse tre artiklene argumenterer avhandlingen for en tankemessig forskyvning av medvirkning, det vil si fra en vertikal forståelse, der medvirkning tenkes distribuert fra voksne til barn, til en mer horisontal forståelse, der ulike handlingskrefter (menneskelige, materielle og diskursive) tenkes å forhandle om innflytelse i stadig skiftende pedagogiske maskinerier.

Den fjerde artikkelen har et metodologisk fokus. Artikkelen og avhandlingen konstruerer et forskningsmaskineri, der handlingskreftene i *filosofiske begreper* (fra Deleuze og Guattari), *empiri* (samtaler med

førskolelærere og førskolelærerstudenter og egne notater fra nærvær i to barnehageavdelinger), *malerier* av Lars Elling og *forskeren*, ses som stadig forhandlende om innflytelse i tankeeksperimenteringene.

Avhandlingen demonterer ideen om det voksne subjektet som kontrollert og kontrollerende. Dette skaper nye spørsmål i forhold til pedagogisk virksomhet som uforutsigbare prosesser, med tvil som et vesentlig aspekt. Ut fra en slik posisjon påpekes behovet for å diskutere hva som da kan være det pedagogiske mulighetsrommet, noe som i sin tur aktualiserer nødvendigheten av en etisk diskusjon.

Kontakt: Ninni Sandvik

E-mail: Ninni.sandvik@hiof.no

Marit Ursin

"The place where I buried my bellybutton" - A longitudinal study of transitions and belonging among young men on the street in Salvador, Brazil

Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.) i sosiologi ved Universitetet i Nordland. Disputas 12. juni 2013.

Avhandlingen er basert på en longitudinell studie blant gutter som bor eller har bodd på gata i Salvador, Brasil. Gjennom blant annet deltagende observasjon og narrative intervjuer med elleve nøkkelinformanter, følger Ursin en gruppe tidligere "gatebarn" i det de går inn i de voksnes rekker. Det sentrale spørsmålet i avhandlingen er hva et middelklassenabolag – som alle nøkkelinformantene har sterkt tilknytning til – har å tilby marginalisert ungdom fra slummen. Både grunner for å forlate tidligere familiehjem og årsakene til å bosette seg på disse gatene blir utforsket. Ursins empiriske

materiale viser at mange av de unge mennene definerer gatene i det spesifikke nabolaget som "hjem" gjennom sterke følelser av trygghet, selvstendighet og tilhørighet. Disse følelsene er igjen basert på mellommenneskelige relasjoner med andre gatebeboere, middelklassebeboere, handelsmenn, arbeidere, sikkerhetsvakter og politi.

Gjennom å følge nabolaget og guttene i over sju år tydeliggjøres de dynamiske endringene i relasjonene mellom de unge mennene og nabolaget de okkuperer. På denne måten belyser avhandlingen ulike overganger i deres liv, og hver av de tre artiklene avhandlingen tar for seg ulike typer overganger – *transitions* – hos enkeltindividene og på gateplan. Eksempler på

overganger hos enkeltindividene er fra familiehjem til gata; fra gata til fengsel, tilbake til familiehjem eller etablering av egen familie; fra å bruke tillit for å oppnå inntekt på dagtid til å bruke frykt for å oppnå inntekt på nattetid; fra å være marihuanarøyker til crack-avhengig; fra å føle seg trygg til å være forfulgt; og fra å bli oppfattet som "stakkarlige gatebarn" til "truende gateungdom". Eksempler på overganger i nabolaget er fra dag til natt, og før og etter crack-epidemien har fått rotfeste. Hovedfokuset i avhandlingen er dermed den dynamiske karakteren av gatelivet, og de unge mennenes tvetydige posisjoner i samfunnet.

Studiets styrke er at det følger en gruppe mennesker som det både er vanskelig å komme innpå og følge over lengre tid på grunn av miljøets mobile karakter og sterke involvering i rus-, volds-, og vinningskriminalitet. Videre utforsker Ursin en gruppe som det sjeldent fokuseres på, nemlig de voksne "gatebarna", og viser på den måten av gateproblematikken slett ikke forsvinner bare fordi guttene blir myndige.

Kontakt: Marit Ursin

E-mail: maritursin@hotmail.com